

**การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ***
**The Development of Ethical Leadership Indicators for
Small Primary School Principals in the 21st Century under
the Office of the Basic Education Commission in the
Northeast Region**

วิเศษ บุญสนอง, นวัตกร หอมสิน และสมคิด สร้อยน้ำ
Wised Bunsanong, Nawattakorn Homsin and Somkid Sroinam
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
Udorn Thani Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: bunsanoong05@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลที่จะมาวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ ค่า Bartlett's Test of Sphericity และค่า Kaiser-meyer-olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์องค์ประกอบ และตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

*ได้รับบทความ: 13 ตุลาคม 2562; แก้ไขบทความ: 26 พฤศจิกายน 2562; ตอรับตีพิมพ์: 23 ธันวาคม 2562
Received: October 13, 2019; Revised: November 26, 2019; Accepted: December 23, 2019

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ ปรากฏว่าได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย และ 105 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านความเชื่อใจ มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ ด้านความรับผิดชอบ มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ ด้านการมีคุณธรรม มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ ด้านความโปร่งใส มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ และด้านความเคารพ มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย และมีตัวบ่งชี้ จำนวน 21 ตัวบ่งชี้
2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ พบว่า โดยมีค่าสถิติดังต่อไปนี้ คือ $X^2 = 43.35$, $DF = 32$, $P\text{-value} = 0.08692$, $X^2/df = 1.35$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.01$, $RMSEA = 0.02$ และ $CN = 552.38$ โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้; ภาวะผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษา; การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to develop the ethical leadership indicators for small primary school principals in the 21st century under the Office of the Basic Education Commission in the Northeast Region and 2) to examine the goodness of fit for the structural model of ethical leadership indicators for small primary school principals in the 21st century with the empirical data. There were two phases in this study. The first phase was the theoretical indicators construction by documentary synthesis, then synthesized the data for the ethical leadership indicators for small primary school principals in the 21st century under the Office of the Basic Education Commission in the Northeast region. The second phase was to examine the structural model's consistency with the empirical data. The samples were 800 small school principals drawn from the schools under the Office of the Basic Education Commission in the northeast region. The study instruments for data gathering consisted of a 5-point rating scale questionnaire. The SPSS was applied for quantitative data analysis to obtain mean, standard deviation, Bartlett's test of sphericity and Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (KMO)

were used for the appropriateness of the data for factor analysis. Computer program was used for confirmation factor analysis and examining the consistency of developed model with the empirical data.

The findings of this study were summarized as follows:

1. The results of the indicator formation and development were found that the ethical leadership indicators for small school principals in the 21st century were classified into 5 core factors, 15 sub-factors and 105 indicators. They were the trust with 3 sub-factors and 21 indicators, the responsibility with 3 sub-factors and 21 indicators, the morality with 3 sub-factors and 21 indicators, the transparency with 3 sub-factors and 21 indicators and the last one was the respect with 3 sub-factors and 21 indicators

2. The consistency of examining of the indicators' confirmatory factor analysis model was found that the models were fit to the empirical data following the hypotheses and based on the statistics as follow : $X^2 = 43.35$, $DF = 32$, $P\text{-value} = 0.08692$, $X^2/df = 1.35$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.01$, $RMSEA = 0.02$ and $CN = 552.38$

Keywords: Indicator; Leadership; School Administrators; Basic Education

1. บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เรื่องของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership) มีนักวิชาการได้พูดถึงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมาก อาทิ เช่น วิโรจน์ สารัตนะ (Sanratana, 2010 : 12) ที่กล่าวว่า หัวใจสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติที่เกิดความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ยิ่งไปกว่านั้นพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะเสริมสร้างบรรยากาศเชิงจริยธรรม (Glanz, 2016 : 51) ผู้บริหารผู้ซึ่งมีพฤติกรรมปฏิบัติที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมจะเป็นผู้เห็นคุณค่าและความยุติธรรมในสังคม (Chooson, 2016 : 41) ยิ่งในสังคมไทยในยุคการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและ

ประสิทธิภาพของการศึกษาไทยจะสัมพันธ์และผันแปรไปตามผู้นำ ซึ่งในระดับโรงเรียน ผู้นำ คือ ผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง (Resick, Hanges, Dickson & Mitchelson, 2006 : 345-359) โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจริยธรรมจะยึดมั่นในหลักของคุณธรรม และสามารถใชภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership) เพื่อความสำเร็จขององค์การให้จงได้ (Josephson, 2018 : 12) เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม นอกจากจะทำให้ตนเองได้ศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วยังได้รับความไว้วางใจ และส่งผลให้สามารถบริหารงานได้ประสบผลสำเร็จนั่นเอง (Pongsriwat, 2019 : 1) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้ผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้แนวทาง ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กใน ศตวรรษที่ 21 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถม ศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่ง วิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำโมเดลโครงสร้าง ตัวบ่งชี้เชิงทฤษฎี โดยการสังเคราะห์เอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดทำร่าง โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้เชิงทฤษฎี และจัดทำโมเดล โครงสร้างตัวบ่งชี้เชิงทฤษฎี

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้อง ของโมเดลโครงสร้าง ตัวบ่งชี้ โดยการเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 800 คน วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสมของข้อมูลก่อนนำ ไปวิเคราะห์หาค่าประกอบ และตรวจสอบความ สอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลโครงสร้าง ตัวบ่งชี้เชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนี ความสอดคล้องของความคิด เห็น (Index of Item-objective Congruence: IOC) แล้วพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหารายชื่อของ แบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การเลือกข้อคำถามด้วยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป (Ketsang, 2016 : 122) จากนั้น นำเสนอแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมา วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Co-efficient) ซึ่งพิจารณาค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไปโดยใน การวิจัยครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .994 แล้วทำการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 800 คน เมื่อได้แบบสอบถาม กลับคืนมาผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม

คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการพัฒนาตัวบ่งชี้ โดยศึกษา และสังเคราะห์เอกสาร ตำรา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนด ตัวบ่งชี้ได้ จำนวน 105 ตัวบ่งชี้ ภายใต้กรอบ องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม 5 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 15 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเชื่อใจ มี 3 องค์ประกอบย่อยและ 21 ตัวบ่งชี้ 2) ความรับผิดชอบ มี 3 องค์ประกอบย่อย และ 21 ตัวบ่งชี้ 3) การมีคุณธรรม มี 3 องค์ประกอบย่อย และ 21 ตัวบ่งชี้ 4) ความโปร่งใสมี 3 องค์ประกอบย่อย และ 21 ตัวบ่งชี้ และ 5) ความ เคารพ มี 3 องค์ประกอบย่อย และ 21 ตัวบ่งชี้

2. ผลการวิเคราะห์จากองค์ประกอบ เชิงยืนยันของโมเดลสมการโครงสร้างของ องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม พบว่า เมื่อ ปรับความสอดคล้องของโมเดลแล้ว มีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาได้ จากค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 43.35 ไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ ค่า df เท่ากับ 32 เมื่อพิจารณาค่า ไค-สแควร์สัมพัทธ์ เท่ากับ 1.35 GFI เท่ากับ 0.99 AGFI เท่ากับ 0.97 CFI เท่ากับ 1.00 SRMR มีค่า เท่ากับ 0.01 RMSEA เท่ากับ 0.02 และค่า CN เท่ากับ 552.38 แสดงว่าโมเดลสมการโครงสร้าง องค์ประกอบหลักภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลจากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ ประกอบของย่อยทั้ง 15 องค์ประกอบสามารถจัด ลำดับองค์ประกอบย่อยที่มีความเหมาะสมในการ เป็นองค์ประกอบตามภาวะผู้นำ เชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ องค์ประกอบ ย่อยตัวที่ 3 ความจงรักภักดี (TR3: $b = 0.95$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 14 การให้เกียรติ (RP2: $b = 0.93$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 2 การรักษาสัญญา (TR2: $b = 0.92$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 10 การตัดสินใจอย่างมีกระบวนการ (TP1: $b = 0.92$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 13 ความสุภาพ (RP1: $b = 0.92$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 5 การควบคุมตนเอง (RE2: $b = 0.91$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 6 ความ พยายามสู่ความเป็นเลิศ (RE3: $b = 0.91$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 11 การตัดสินใจด้วยความ เป็นกลาง (TP2: $b = 0.91$) องค์ประกอบย่อย ตัวที่ 15 การยอมรับผู้อื่น (RP3: $b = 0.91$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 4 ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (RE1: $b = 0.89$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 12 การตัดสินใจด้วยความถูกต้อง (TP3: $b = 0.89$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 1 ความซื่อสัตย์ (TR1: $b = 0.88$) องค์ประกอบย่อยตัวที่ 8 คุณธรรมเกี่ยวกับ หน้าที่พลเมือง (MO2: $b = 0.88$) องค์ประกอบ ย่อยตัวที่ 9 คุณธรรมเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (MO3: $b = 0.88$) และองค์ประกอบย่อยตัวที่ 7 คุณธรรมเกี่ยวกับตนเอง (MO1: $b = 0.87$) ตาม

ลำดับ โดยการใช้สเกลองค์ประกอบหลัก 5 ตัว ดังสมการดังนี้

$$TR = 0.89(TR3) + 0.45(TR2) + 0.34(TR1)$$

$$RE = 0.43(RE3) + 0.38(RE2) + 0.33(RE1)$$

$$MO = 0.32(MO3) + 0.16(MO2) + 0.13(MO1)$$

$$TP = 0.50(TP1) + 0.43(TP3) + 0.33(TP2)$$

$$RP = 0.69(RP1) + 0.48(RP2) + 0.45(RP3)$$

จากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถจัดลำดับองค์ประกอบหลักที่มีความเหมาะสมในการเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ องค์ประกอบหลักตัวที่ 3 การมีคุณธรรม (MO: $b = 1.00$) องค์ประกอบหลักตัวที่ 2 ความรับผิดชอบ (RE: $b = 0.97$) องค์ประกอบหลักตัวที่ 4 ความโปร่งใส (TP: $b = 0.96$) องค์ประกอบหลักตัวที่ 5 ความเคารพ (RP : $b = 0.94$) และองค์ประกอบหลักตัวที่ 1 ความเชื่อใจ (TR: $b = 0.93$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนในรูปสมการของครูระดับมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการใช้สเกลองค์ประกอบได้สมการดังนี้

$$EL = 1.00(MO) + 0.97(RE) + 0.96(TP) + 0.94(RP) + 0.93(TR)$$

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ด้านความเชื่อใจ พบว่า องค์ประกอบย่อยมีจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ 2) การรักษาสัญญา และ 3) ความจงรักภักดี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 ได้ตระหนักถึงสมรรถนะของคนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนอกจากจะมีทักษะด้านอาชีพแล้วจะต้องสร้างความเชื่อใจให้กับคนรอบข้าง โดยให้ความสำคัญต่อการบริหารงานที่ยึดความซื่อสัตย์ การรักษาสัญญาและมีความจงรักภักดีต่อเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อใจของเพื่อนร่วมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพร้อมที่จะร่วมพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Klann (2017 : 98) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 คือ มีสมรรถนะในการเป็นคนซื่อสัตย์ รักษาสัญญา และมีความจงรักภักดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของมอว์เบอรี (Mowbray, 2018 : 87) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างความเชื่อใจให้กับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันพัฒนาโรงเรียน

2. ด้านความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบย่อยมีจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 2) การควบคุมตนเอง และ 3) ความพยายามสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

ศึกษานานาชาติในศตวรรษที่ 21 ได้ตระหนักในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ต้องบริหารงานที่ยึดหลักของธรรมาภิบาล จึงได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่ตรวจสอบได้ มีการควบคุมตนเองได้เมื่อเผชิญปัญหา และมีความมุ่งมั่นหรือมีความพยายามเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferrell, Fraedrich & Lida (2018 : 98) ที่ได้ศึกษาบทบาทของการพัฒนากระบวนการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การกระทำที่สามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับงานแนวคิดของกฤษพงษ์ กิรติกร (Keeratikorn, 2014 : 76) ที่ได้กล่าวว่าการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม มีองค์ประกอบดังนี้ 1) การควบคุมตนเอง 2) ความพยายามสู่ความเป็นเลิศด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) การสร้างระบบที่ตรวจสอบได้

3. ด้านการมีคุณธรรม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบย่อยมีจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณธรรมเกี่ยวกับตนเอง 2) คุณธรรมเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง และ 3) คุณธรรมเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 จึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรมเกี่ยวกับตนเอง คุณธรรมเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และคุณธรรมเกี่ยวกับการเมืองการปกครองมาเป็นตัวกำกับ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Grace (2018 : 61) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการทำงานด้วยการมีคุณธรรม พบว่า การมีคุณธรรมต้องเริ่มจากตัวผู้นำเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hester (2013 : 103) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการมีคุณธรรมที่สำคัญคือ ตัวผู้บริหารเอง

4. ด้านความโปร่งใส ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบย่อยมีจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตัดสินใจอย่างมีกระบวนการ 2) การตัดสินใจด้วยความเป็นกลาง และ 3) การตัดสินใจด้วยความถูกต้อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 ได้ตระหนักถึงหลักของธรรมาภิบาล จึงได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mendonca (2018 : 93) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต้องมีความโปร่งใส โดยมีการตัดสินใจอย่างมีระบบ และเป็นกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mayer, et al. (2018 : 73) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเชิงจริยธรรมที่มีความโปร่งใสจะตัดสินใจด้วยความถูกต้องและตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลเสมอ

5. ด้านความเคารพ พบว่า องค์ประกอบย่อยมีจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสุภาพ 2) การให้เกียรติ และ 3) การยอมรับผู้อื่น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ จึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญ

สำคัญในเรื่องของการบริหารงานในสถานศึกษาที่มีความเคารพในกติกา บนพื้นฐานของความสุภาพ การให้เกียรติคนอื่น และการยอมรับนับถือในความคิดหรือความสามารถของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Moorhouse (2018 : 43) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต้องมีความเคารพ โดยมีความสุภาพและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fullan (2013 : 45) ที่ได้กล่าวว่าผู้บริหารเชิงจริยธรรมที่มีสมรรถนะด้านความเคารพจะยอมรับนับถือความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ไปจัดทำเป็นแบบประเมิน ชุดฝึกอบรมหรือตัวชี้วัดในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถม

ศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

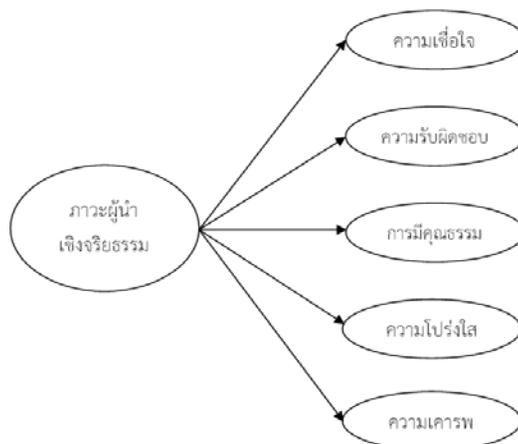
2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาในสังกัดอื่น เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่เหมาะสมกับบริบทนั้นๆ

- 2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้โมเดลที่ได้รับการตรวจสอบในงานวิจัยนี้เป็นแนวทางเพื่อให้ได้ชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษาระดับอื่นๆ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้องค์ความรู้ใหม่สู่การสถานศึกษาในรูปของโมเดล ดังนี้

References

- Chooson, P. (2016). Leadership behavior and the ways to develop for being the professional administrators of primary school administrators in the northeast region. *Doctor of education*. Graduate School : Khon Kaen University.
- Ferrell, O.C., Fraedrich, J. & Lida. (2018). *Business Ethical: Ethical Decision Making and Case*. 7th ed. South Western : N.p.
- Fullan, M. (2013). *The Moral Imperative of School Leadership*. Ontario : A Joint Publication.
- Glanz J. (2016). *What Every Principal Should Know About Ethical and Spiritual Leadership*. Thousand Oaks, Corwin Press : California.
- Grace, B. (2018). *Ethical Leadership*. <http://www.ethicalleadership.org/philosophies/ethical-leadership> (Accessed 11 June 2018).
- Hester, J. P. (2013). *Ethical Leadership for school administrators and teachers*. North Cololina : McFarland.
- Josephson, M. (2018). *Ethical Leadership Outcomes Student Leader Learning Outcomes (SLLO) Project*. <http://josephsoninstitute.org/MED/MED-2sixpillars.html> (Accessed 10 August 2018).
- Keeratikom, K. (2014). *Raising the quality of teachers*. Bangkok : Dhurakij Pundit University.
- Ketsang, P. (2016). *Action research*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Klann, G. (2017). *Building Character: Strengthening the Heart of Good Leadership*. San Francisco : Jossey-Bass Publisher.
- Mayer, D. M., Kuenzi, M., Greenbaum, R., Bardes M., & Salvador, R. (Bombie). (2018). *How Low Does Ethical Leadership Flow? Test of a Trickle-down Model*. http://www.bus.ucf.edu/dmayer/SJO/Research/Articles/Mayer,%20Kuenzi,%20Greenbaum,%20Bardes,%20&%20Salvador_OBHPD_In%20Press.pdf (Accessed 27 April 27 2018).
- Mendonca, M. (2018). *Preparing for Ethical Leadership in Organizations*. http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3981/is_200112/ai_n9017443/ (Accessed 10 June 2018).
- Moorhouse, R. J. (2018). *Desired Characteristics of Ethical Leaders in Business, Educational, Political and Religious Organizations from East Tennessee*. A Delphi Investigation, East Tennessee State University.

- Mowbray, D. (2018). *Code of Conduct for Ethical Leadership A Discussion Document*. www.derekmowbray.co.uk (Accessed 10 May 2018).
- Pongsriwat, S. (2019). *Ethical Leadership*. <http://suthep.cru.in.th/leadership/leader2.doc> (Accessed 12 September 2019).
- Resick, C. J., Hanges, P. J., Dickson, M. W., & Mitchelson, J.K. (2006). A Cross-Cultural Examination of the Endorsement of Ethical Leadership. *Journal of Business Ethics*, 63(4), 345-359.
- Sanratana, W. (2010). *The research methodology of educational administration*. Khon Kaen Klangnanawittaya.